

RAVS

VÝROČNÁ SPRÁVA

Rómske advokačné a výskumné stredisko

2025

VÝSKUM • ADVOKÁCIA • VZDELÁVANIE • PARTICIPÁCIA

Rómske advokačné a výskumné stredisko

Rómske advokačné a výskumné stredisko (RAVS) je občianske združenie založené v auguste 2014. Organizácia vznikla z iniciatívy mladých Rómov a Rómok rôznych profesií, ktorí spojili svoje odborné skúsenosti s cieľom ovplyvňovať verejný diskurz o rómskej menšine a podporovať jej inkluzívny komunitný rozvoj.

RAVS sa zameriava na vzdelávanie novej generácie, zlepšovanie sociálneho postavenia znevýhodnených skupín, výskum, advokáciu a spoluprácu medzi rómskou menšinou a väčšinovou spoločnosťou. Organizácia pôsobí zo Skalice, pričom svoje aktivity rozvíja na miestnej, národnej aj medzinárodnej úrovni.

Rok 2025 v skratke

5	50+	15	2
členov a členiek monitorovacej skupiny TAAO	zachytených prejavov nenávisti mesačne počas monitoringu	prípadových štúdií mesačne počas monitoringu	náučné videá o rómskom odboji

1	2	4 dni	1
nezávislá hodnotiaca správa k Stratégii 2030	odborné články pre Romea.cz	vzdelávania mladých ľudí v Trnave	národná konferencia v Skalici

Obsah výročnej správy

01	Hlavné tematické línie roka 2025
02	Aktivity a výsledky v chronologickom prehľade
03	Výskum a monitoring verejných politík
04	Boj proti protirómskemu rasizmu a nenávisti
05	Advokácia, participácia a partnerstvá
06	Komunikácia, vzdelávanie a verejné výstupy
07	Zhrnutie prínosu a zdroje

Hlavné tematické línie roka 2025

Výskum a zodpovednosť verejných inštitúcií

Nezávislé hodnotenie implementácie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a pomenovanie nedostatkov vo vzdelávaní, zamestnanosti, zdraví, participácii aj využívaní fondov EÚ.

Bezpečný online priestor

Systematické monitorovanie protirómskych nenávistných prejavov, spracovanie prípadových štúdií, formulovanie odporúčaní a prepájanie výskumu so vzdelávaním, médiami a advokáciou.

Participácia a zastupovanie

Aktívne pôsobenie v poradných a koordinačných orgánoch štátu, v rómskej občianskej koalícii a v širšom ľudskoprávnom partnerstve.

Pamäť a vzdelávanie

Tvorba vzdelávacích videí o rómskom odboji počas druhej svetovej vojny a ponuka prednášok a workshopov o protirómskom rasizme.

CHRONOLÓGIA

Aktivity a výsledky v roku 2025

27. 1.

Účasť na prvom zasadnutí Rady vlády SR pre národnostné menšiny

Predsedníčka RAVS Mgr. Zuzana Havírová, PhD. sa v Bratislave zúčastnila prvého zasadnutia novovytvorenej Rady vlády SR pre národnostné menšiny ako členka Výboru pre národnostné menšiny. Rada vznikla ako nástupnícka štruktúra Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny.

Výstup / význam: Zapojenie RAVS do inštitucionálneho dialógu o právach a participácii národnostných menšín.

I.–VIII.

Monitoring nenávisťných prejavov v online priestore

V rámci projektu Together Against Antigypsyism Online (TAAO) pokračovala päťčlenná monitorovacia skupina v systematickom sledovaní online obsahu. Každý mesiac zhromažďovala najmenej 50 prejavov nenávisť voči Rómom a 15 prípadových štúdií. V období január až marec vznikla prvá priebežná monitorovacia správa, ktorú za RAVS pripravila výskumníčka Sára Danielová.

Výstup / význam: Vznik dátovej a analytickej bázy pre výskumné, vzdelávacie a advokačné aktivity v oblasti protirómskej nenávisť.

16. 4.

Prezentácia priebežných zistení projektu TAAO v Bratislave

RAVS predstavilo priebežné zistenia z monitorovania sociálnych sietí na podujatí IncluNetwork v Bratislave. Sára Danielová prezentovala výsledky a formulovala odporúčania na zlepšenie situácie v online priestore.

Výstup / význam: Prenos výskumných zistení k odbornej verejnosti a tvorcom opatrení; formulovanie konkrétnych odporúčaní.

26. 5.

Vzdelávacie video k rómskemu odboju z 16. mája 1944

Pri príležitosti 81. výročia rómskeho odporu v koncentračnom a vyhladzovacom tábore Auschwitz-Birkenau pripravila junior výskumníčka Sára Danielová vzdelávacie video približujúce tento historický čin.

Výstup / význam: Príspevok k uchovávaniu historickej pamäti a zviditeľňovaniu aktívneho odporu Rómov proti nacizmu.

2. 6.

Vzdelávacie video Rómovia v odboji počas druhej svetovej vojny

RAVS zverejnilo ďalšie náučné video Sáry Danielovej o pôsobení Rómov v protifašistickom odboji. Organizácia zároveň ponúkla verejnosti možnosť objednať si prednášku alebo workshop o protirómskom rasizme.

Výstup / význam: Rozšírenie verejne dostupných vzdelávacích materiálov a prepojenie historickej pamäti so súčasným vzdelávaním proti rasizmu.

VI.–VII.

Odborné články o nenávistných prejavoch pre Romea.cz

Na základe výsledkov monitorovania online priestoru RAVS pripravilo v júni a júli dva odborné články pre portál Romea.cz. Texty približovali charakter a výskyt protirómskych nenávistných prejavov na Slovensku.

Výstup / význam: Medzinárodné šírenie slovenských zistení a posilnenie informovanosti médií a verejnosti.

3. 7.

Publikovanie hodnotiacej správy Roma Civil Monitor

RAVS ako hlavný editor správy spolupracovalo v konzorciu neziskových organizácií od septembra 2024 do júna 2025 na nezávislom hodnotení implementácie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030. Správa vznikla s podporou EÚ v rámci iniciatívy Roma Civil Monitor a najprv bola publikovaná v angličtine.

Výstup / význam: Kľúčové zistenie: úplne implementovaných bolo iba 34 % opatrení plánovaných na roky 2022 a 2023; správa zároveň upozornila na riziká segregácie, nedostatočné riešenie protirómskeho rasizmu, slabé systémové zameranie politik a obmedzenú participáciu Rómov.

2. 9.

Zverejnenie slovenskej verzie správy občianskej spoločnosti

RAVS sprístupnilo slovenskú verziu správy o implementácii Stratégie do roku 2030 v období 2022 až 2024. Dokument poukazuje na rozdiel medzi formálnym plnením a kvalitou realizácie, na nízke využívanie dát pri tvorbe politik, pretrvávajúcu segregáciu a nedostatočné zapájanie rómskych organizácií do implementácie a monitorovania.

Výstup / význam: Zvýšenie dostupnosti nezávislého monitoringu pre slovenské inštitúcie, občiansku spoločnosť a rómske komunity.

25.–26. 9.

Spoluorganizovanie 3. ročníka Akadémie menšinovej žurnalistiky

RAVS spoluorganizovalo Akadémiu menšinovej žurnalistiky a predstavilo výsledky monitorovania online priestoru. Advokačná aktivita bola určená novinárom a novinárkam a zamerala sa na mechanizmy šírenia protirómskeho rasizmu na internete.

Výstup / význam: Posilnenie citlivého, faktického a zodpovedného mediálneho informovania o Rómoch a protirómskom rasizme.

1. 10.

Opätovné zvolenie predsedníčky RAVS za I. podpredsedníčku VRAX

Po nadobudnutí účinnosti nového štatútu Výboru na predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie bola Mgr. Zuzana Havírová, PhD. opätovne menovaná za členku a na prvom zasadnutí zvolená za I. podpredsedníčku výboru.

Výstup / význam: Pokračovanie odborného zastúpenia RAVS v národnom mechanizme zameranom na prevenciu a elimináciu intolerancie.

21.–24. 10.

Viac než nenávisť: štvordňový tréning pre mladých ľudí

V Trnave sa uskutočnilo školenie projektu TAAO venované nenávisťným prejavom, protirómskemu rasizmu, predsudkom a stereotypom. Účastníci a účastníčky pracovali s konceptmi internalizovanej nadradenosti a internalizovaného útlaku, učili sa rozpoznávať aj skryté formy nenávisti, reagovať na ne a budovať kultúru rešpektu a inklúzie.

Výstup / význam: Rozvoj vedomostí a praktických kompetencií mladých ľudí v oblasti ľudských práv, mediálnej gramotnosti a prevencie nenávisti.

XI.

Príprava záverečnej národnej konferencie TAAO

RAVS pripravilo odbornú konferenciu Spoločne proti nenávisťným prejavom v online/offline priestore. Program bol zameraný na výskumné zistenia, mechanizmy šírenia predsudkov, reakcie na nenávisťné prejavy, stíhanie trestných činov z nenávisťi a návrhy vzdelávacích a advokačných stratégií.

Výstup / význam: Vytvorenie priestoru pre medziodborovú výmenu medzi občianskou spoločnosťou, štátnymi inštitúciami, akademickým prostredím, médiami a mladými ľuďmi.

4. 12.

Národná konferencia Spoločne proti nenávisťným prejavom

V Skalici sa uskutočnila záverečná národná konferencia projektu TAAO. Podujatie otvorila predsedníčka RAVS Zuzana Havírová. Príspevky predniesli odborníci a odborníčky z RAVS, digiQ, Amnesty International Slovensko, Slovenského národného strediska pre ľudské práva, akademického prostredia, Policajného zboru a média Romano fórum. Diskusia prepájala výskum, legislatívu, vzdelávanie, bezpečnosť, mediálnu gramotnosť a občiansku angažovanosť.

Výstup / význam: Zdieľanie výsledkov monitorovania a dobrých praxí; posilnenie spolupráce aktérov, ktorí reagujú na rasizmus, extrémizmus a nenávisťné prejavy v online aj offline prostredí.

15. 12.

Stretnutie národnej koalície projektu TAAO

V závere roka sa uskutočnilo stretnutie národnej koalície projektu TAAO. Aktivita nadviazala na monitoring, vzdelávanie, mediálnu advokáciu a národnú konferenciu.

Výstup / význam: Upevnenie spolupráce a koordinácie aktérov zapojených do boja proti protirómskej nenávisťi online.

Výskum a monitoring verejných politík

Najvýznamnejším výskumným a monitorovacím výstupom roka bola Správa občianskej spoločnosti o implementácii Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na Slovensku. RAVS pôsobilo ako hlavný editor dokumentu, ktorý vznikol v rámci Roma Civil Monitor v spolupráci slovenskej koalície rómskych a prorómskych organizácií.

Kľúčové zistenia správy

- Iba 34 % opatrení plánovaných na roky 2022 a 2023 bolo úplne implementovaných; viaceré opatrenia boli oneskorené, neúplné alebo realizované pod očakávanou úrovňou.
- Niektoré legislatívne zmeny vytvárali riziko legitimizácie segregácie pod zámienkou vzdelávania národnostných menšín.
- Protirómsky rasizmus nebol riešený dostatočne a niektoré verejné kampane posilňovali stereotypy.
- Intervencie v zamestnanosti a zdraví sa často opierali o izolované projekty namiesto systémových reforiem.
- Účasť Rómov na tvorbe, implementácii a monitorovaní politík a fondov EÚ zostávala obmedzená a často symbolická.
- Využívanie fondov EÚ sprevádzalo slabé hodnotenie vplyvu, nedostatočné plánovanie udržateľnosti a chýbajúce záruky proti segregácii.

Monitoring online nenávisti

Druhou nosnou analytickou líniou bolo systematické monitorovanie protirómskych nenávisťných prejavov v projekte TAAO. Päťčlenná skupina zbierala a kategorizovala online obsah a spracúvala prípadové štúdie. Zistenia sa následne pretavili do priebežnej správy, prezentácií, článkov, vzdelávania mladých ľudí a záverečnej konferencie. Tento postup umožnil prepojiť získavanie dôkazov s verejnou komunikáciou a advokáciou.

Boj proti protirómskemu rasizmu a nenávisti

Projekt TAAO vytvoril v roku 2025 ucelený cyklus aktivít: od zberu dát cez analýzu a formulovanie odporúčaní až po vzdelávanie, mediálnu prácu, odbornú diskusiu a budovanie partnerstiev. RAVS venovalo pozornosť nielen otvoreným nenávisťným prejavom, ale aj predsudkom, stereotypom, skrytým formám nenávisti a mechanizmom internalizovaného útlaku a nadradenosti.

Vzdelávanie a historická pamäť

Dve vzdelávacie videá o rómskom odboji rozšírili verejnú činnosť RAVS o historickú a pamäťovú dimenziu. Zdôraznenie aktívneho odporu Rómov počas druhej svetovej vojny prispieva k vyvažovaniu stereotypných naratívov a podporuje vzdelávanie založené na faktoch, ľudskej dôstojnosti a občianskej odvahe.

Advokácia, participácia a partnerstvá

RAVS v roku 2025 prepájalo výskumné zistenia s účasťou v poradných orgánoch a odborných sieťach. Predsedníčka organizácie sa zapojila do práce Rady vlády SR pre národnostné menšiny a bola opätovne zvolená za I. podpredsedníčku VRAX. Organizácia zároveň pokračovala v práci slovenskej koalície Roma Civil Monitor a budovala širšie ľudskoprávne partnerstvá.

V roku 2025 vznikla aj Ľudskoprávna koalícia, ktorú web RAVS opisuje ako rôznorodé spojenectvo 12 rómskych a prorómskych organizácií občianskej spoločnosti založené na hodnotách antirasizmu, rodovej rovnosti a prienikovej spravodlivosti. Koalícia vytvorila základ pre ďalšie spoločné monitorovacie a advokačné aktivity.

Komunikácia a verejné výstupy

- hodnotiaca správa Roma Civil Monitor v anglickom a slovenskom jazyku;
- priebežná monitorovacia správa projektu TAAO;
- dva články pre portál Romea.cz;
- prezentácie výskumných zistení v Bratislave a na Akadémii menšinovej žurnalistiky;
- dve verejne dostupné vzdelávacie videá o rómskom odboji;
- štvordňové vzdelávanie mladých ľudí;
- záverečná národná odborná konferencia v Skalici.

Prínos roka 2025

Rok 2025 potvrdil profil RAVS ako organizácie, ktorá spája výskum, monitoring, vzdelávanie, advokáciu a budovanie partnerstiev. Aktivity organizácie vytvárali dôkazy o nedostatkoch verejných politík a o prejavoch protirómskej nenávisti, sprístupňovali tieto zistenia odbornej aj širšej verejnosti a premieňali ich na odporúčania, vzdelávacie aktivity a dialóg s inštitúciami.

Osobitnou pridanou hodnotou bolo prepojenie rôznych úrovní pôsobenia: lokálneho zakotvenia v Skalici, národnej participácie v poradných orgánoch, spolupráce rómskej občianskej spoločnosti a medzinárodných projektových partnerstiev. RAVS tak prispievalo k tomu, aby skúsenosti Rómov a Rómok boli súčasťou verejnej diskusie a rozhodovania a aby boj proti rasizmu vychádzal z dát, ľudských práv a spolupráce.

Základné údaje

Názov	Rómske advokačné a výskumné stredisko (RAVS)
Sídlo	Mallého 18, 909 01 Skalica, Slovensko
E-mail	info@romadata.org
Web	https://romadata.org

Výročná správa sumarizuje verejne publikované aktivity a projektové aktualizácie dostupné na romadata.org za rok 2025.